

MATTEÛSJAAR A-2019-2020
TIJD DOOR HET JAAR 22
30 augustus 2020

Evangelie (Mt. 16, 21-27)

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Mattheüs

- 21 In die tijd begon Jezus zijn leerlingen duidelijk te maken dat Hij naar Jeruzalem moest gaan en veel moest lijden van de oudsten, hogepriesters en schriftgeleerden, dat Hij ter dood gebracht zou worden en op de derde dag zou worden opgewekt.
- 22 Petrus nam Hem apart en begon Hem de les te lezen:
 `God beware U, Heer!
 Dat mag U niet overkomen.'
- 23 Maar Hij van zijn kant zei tegen Petrus:
 `Weg daar, achter Mij, satan.
 Je bent een struikelblok voor Mij,
 want jouw gedachten zijn niet Gods gedachten,
 maar die van mensen.'
- 24 Toen zei Jezus tegen zijn leerlingen:
 `Als iemand achter Mij aan wil komen,
 laat hij dan met zichzelf breken,
 zijn kruis opnemen en Mij volgen.
- 25 Want wie zijn leven wil redden, zal het verliezen.
 Wie zijn leven verliest vanwege Mij, zal het vinden.
- 26 Want wat zal het een mens baten als hij de hele wereld wint,
 maar zichzelf schade toebrengt?
 Of wat kan een mens geven in ruil voor zichzelf?
- 27 Want de Mensenzoon zal komen,
 bekleed met de heerlijkheid van zijn Vader,
 samen met zijn engelen,
 en dan zal Hij iedereen loon naar werken geven.

KBS Willibrord 1995

Enkele elementen om de boodschap te verstaan

- 1) De perikoop van deze zondag volgt onmiddellijk op die van de vorige zondag. Toch is men in het Mt-evangelie op een beslissend punt gekomen: vanaf nu wordt het verhaal georiënteerd op het lijden van de Messias. Dat is blijkbaar een omslag in het verhaal.
- 2) Merk daartoe in vers 21 goed de formule op: *'Vanaf die tijd begon Jezus ...'* ; die formule wordt door de schrijver (Mt) tweemaal gebruikt om, als het ware, een

verdeling in zijn stof te geven: zie ook Mt 4,17: *‘Vanaf dat moment begon Jezus zijn verkondiging...’*: hier dient die formule om de verkondiging van Jezus te onderscheiden van die van Johannes de Doper.

3) Vers 21 bevat de eerste (1^e) lijdensvoorspelling.

Er zijn er nl. **drie** (3) in het Matteüsevangelie :

° De tweede (2^e) staat in het volgende hoofdstuk, nl. 17,22-23: *“Jezus zei: ‘De Mensenzoon zal uitgeleverd worden aan de mensen. Die zullen hem doden, maar op de derde dag zal hij uit de dood worden opgewekt’.*

° De derde (3^e) in 20,17-19: *“Onderweg naar Jeruzalem nam Jezus de twaalf leerlingen apart. Hij zei tegen hen: ‘We zijn op weg naar Jeruzalem, waar de Mensenzoon zal worden uitgeleverd aan de hogepriesters en de Schriftgeleerden, die hem ter dood zullen veroordelen. Ze zullen hem uitleveren aan de heidenen, die de spot met hem zullen drijven en hem zullen geselen en kruisigen. Maar op de derde dag zal hij worden opgewekt uit de dood.’*

° **De eerste lijdensvoorspelling (vers 21) in het geheel van de drie:**

*Jezus voorspelt hierin niet alleen zijn lijden en dood, maar ook zijn verrijzenis;

*De eerste lijdensvoorspelling staat, in tegenstelling tot de tweede en de derde, in de *indirecte rede*;

*De term ‘Mensenzoon’ *ontbreekt in de eerste*, maar in de tweede en de derde *evenwel niet*;

*In de eerste lijdensvoorspelling wordt de gang naar Jeruzalem vermeld, zoals enkel nog in de derde gebeurt;

4) In die eerste lijdensvoorspelling (16,21) wordt ook ‘moeten’ vermeld: ‘dat hij naar Jeruzalem moest gaan en veel zou moeten lijden.’

*‘In dit moeten’ wordt de opdracht zichtbaar die hij (Jezus) van Godswege te vervullen heeft. De Mensenzoon, die door God met alle heerschappij is bekleed, is ook de “Knecht des Heren, de Ebed-Jahweh” die de zonden van zijn volk op zich moet nemen. Hij beroept zich niet op de profetie van Js 53; toch is dit de verborgen achtergrond van heel het komende verhaal. Christus verwerft zijn koningschap over het volk in de wegen van lijden en dood” (*A. Smet, p. 110).*

+ Voor de profetie van Js 53, zie zeker in verzen 4-5: *“Maar hij was het die onze ziekten droeg, die ons lijden op zich nam. Wij echter zagen hem als een verstoteling, door God geslagen en vernederd. Om onze zonden werd hij doorboord, om onze wandaden gebroken. Voor ons welzijn werd hij getuchtigd, zijn striemen brachten ons genezing.”*

+ We mogen hier zeker ook denken aan de brief aan de Hebreeënen in Heb 5,8: *“Hoewel hij Gods Zoon was heeft hij in de school van het lijden gehoorzaamheid geleerd.”* (Willibrord); of in NBV: *“Hoewel hij Zijn Zoon was (van God), heeft hij moeten lijden, en zo heeft hij gehoorzaamheid geleerd.”*

+ Nog te vermelden is ook wat P. Kevers* bij de reactie van Jezus op Petrus’ aanval als verklaring geeft: *“Jezus heeft de weg naar Jeruzalem bewust gekozen. Niet omdat hij het lijden en de dood zocht, maar omdat hij trouw wilde blijven aan zijn diepste levenskeuze.”* (P. Kevers*, p. 129).

5). vers 22: Petrus begint Jezus fel terecht te wijzen en stelt zich, om het zo te zeggen, tegen Jezus op. Hij wordt zijn tegenstander. Dat blijkt uit het scherpe antwoord van Jezus in v. 23.

*Dat vergt zeker goede verklaring:

1. 'Satan': hiermee wordt niet noodzakelijk de duivel bedoeld (zie P. Kevers*, p. 128-129).

a) In het boek Job behoort de satan zelfs tot de hemelse hofhouding van God. Hij is er de tegenspeler van de Eeuwige en hij stelt voor de rechtvaardige Job tot het uiterste op de proef te stellen, in de hoop dat Job God zou vervloeken. Het Hebreeuwse woord 'satan' betekent letterlijk 'tegenstander', 'iemand die hindernissen in de weg legt;'

b) Zie ook Num 22,22: 'De engel van God stelt zich op de weg als satan op'.

c) Later pas is 'satan' de verzamelnaam geworden van krachten die tegen God bedoeling ingaan, en ten slotte werd dit woord één van de vele namen voor de duivel.

2. 'Ga weg, satan, achter mij aan':

a) Hier mogen we zeker ook denken aan de derde bekoring van Jezus in de woestijn, nl. in Mt 4,10: "Daarop zei Jezus tegen hem: 'Ga weg, satan. Want er staat geschreven: "Aanbid de Heer, uw God, vereer alleen hem."

+ A. Smet*, p. 110: "De leerlingen verstaan dit niet (wat Jezus in de lijdensvoorspelling meedeelt) en Petrus komt ertegen in verzet. Hij tracht van Jezus deze gedachte af te wenden en stelt zich zo onwetend in dienst van de satan, die reeds in de woestijn aan Jezus een andere weg tot het koningschap had aangewezen ... Petrus meende het beter te weten; hij wou de weg uitstippelen voor Jezus als Messias... Petrus plaatst Christus voor een dilemma: de weg kiezen naar menselijk succes, of... de weg van lijden en dood. In feite wordt Christus gevraagd dat hij zich zou schikken naar het schema van de Joodse verwachtingen. En in die verwachtingen was het messianisme een voornaam – wel het voornaamste – van de nationale eschatologie."

b) Petrus, de steenrots (zie vorige zondag Mt 16,18), moet nog leren waar zijn plaats is. Hij wordt door Jezus terechtgewezen: "Petrus, je plaats is niet tegenover mij, maar achter mij. Wees geen tegenstander, maar een medestander. Wees geen struikelblok, maar wees volgeling." (P. Kevers*, p. 129)

6). In vers 24 e.v. richt Jezus zich nu ook tot de leerlingen:

Jezus heeft dus niet alleen Petrus scherp geantwoord, hij tekent ook de weg die de leerlingen, zijn volgelingen, in de toekomst te bewandelen hebben, of wat echt christen-zijn omvat (A. Smet, p. 110).

*Vers 24: 'Wie achter mij aan wil komen': mag hier in deze context zeker begrepen worden als Jezus volgen, geen struikelblok zijn, met Jezus medestander zijn, geen tegenstander.

7). In het gedeelte (verzen 25-27) volgen uitspraken die de betekenis van vers 24 nader uitleggen en Jezus' oproep schragen:

1. Vers 25: zijn leven redden of verliezen;

2. Vers 26: de wereld winnen, maar zichzelf schade toebrengen;
3. Vers 27: de wederkomst van de Mensenzoon.

8). J. Lambrecht*, p. 65: "Het moet de lezer opvallen dat er een verschuiving plaatsvindt. De evangelist denkt aan Jezus' parousie (wederkomst), aan het einde van de tijden. De Mensenzoon is niet langer de aardse Jezus die ter dood gebracht zal worden, maar de verrezen in volle glorie terugkerende Rechter. Matteüs laat niet na te zeggen hoe het oordeel zal geschieden: de Mensenzoon zal iedereen loon naar werken geven (v. 27) Niet alleen zijn in deze perikopen het lot van de Mensenzoon en dat van de volgelingen verbonden; er wordt ook niet alleen aangekondigd. De passage is tevens een uitnodiging tot overweging en bezinning; de tekst is in de tweede helft duidelijk aansporing en oproep."

Inspiratie vooral geput uit *A(toon) SMET, *Het lijden van de Mensenzoon*, in: *Dichtbij is uw Woord. Exegetisch commentaar bij de evangelieperikopen van jaarcyclus A: Matteüsevangelie*, pag 109-111; ook uit *P. KEVERS, *Tweeëntwintigste zondag door het jaar*, in: *Op.cit.*, pag. 128-130, en goede inzichten uit *J(an) LAMBRECHT,s.j., *Één is onze Meester. Luisteren naar het Matteüsevangelie*, Altiora, Averbode, 1994, p. 64-65.
